

รวมคำบรรยาย

ภาคสอง สมัยที่ ๓๒ ปีการศึกษา ๒๕๖๒ เล่มที่ ๔

บทบรรณาธิการ

คำถาม คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง แต่ได้ยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดเนื่องจากยังมิได้มีศาลแขวงเปิดดำเนินการ การยื่นคำร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งริบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ ผู้พิพากษาคนเดียวในศาลชั้นต้นวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องขอคืนของกลาง 'ได้หรือไม่'

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๒๓๔๕/๒๕๖๒

ศาลฎีกาโดยมติที่ประชุมใหญ่เห็นว่า การกระทำในคดีเดิมเป็นความผิดตามพระราชบัญญัติน้ำบาดาล พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๑๖, ๓๖ ทวิ ซึ่งมีระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินสองหมื่นบาทหรือทั้งจำทั้งปรับ อันเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของศาลแขวง แต่เนื่องจากจังหวัดปราจีนบุรียังมิได้มีศาลแขวงเปิดทำการ ซึ่งตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวง พ.ศ. ๒๕๔๙ มาตรา ๔ และพระราชบัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญาในศาลแขวงมาใช้บังคับในศาลจังหวัด พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๓ บัญญัติให้นำวิธีพิจารณาความอาญามาตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลแขวงและวิธีพิจารณาความอาญามาใช้บังคับในศาลจังหวัดปราจีนบุรีด้วย ดังนั้น การยื่นคำร้องขอคืนของกลางที่ศาลสั่งริบตามประมวลกฎหมายอาญา มาตรา ๓๖ ซึ่งเป็นสาขาของคดีเดิมที่ศาลมีคำพิพากษาให้ริบของกลาง องค์คณะผู้พิพากษาจะต้องถือตามคดีเดิม เมื่อคดีเดิมศาลชั้นต้นซึ่งเป็นศาลจังหวัดยังคงพิพากษาลงโทษจำคุก ๓ เดือน และปรับ ๑๐,๐๐๐ บาท จึงเป็นคดีที่อยู่ในอำนาจพิจารณาพิพากษาของผู้พิพากษาคนเดียวตามพระธรรมนูญศาลยุติธรรม พ.ศ. ๒๕๔๓ มาตรา ๒๕ (๕) ศาลชั้นต้นโดยผู้พิพากษาคนเดียวจึงมีอำนาจวินิจฉัยชี้ขาดคำร้องขอคืนของกลางอันเป็นคดีสาขาของคดีดังกล่าวได้

คำถาม คดีความผิดต่อส่วนตัว หากผู้ร้องทุกข์มิใช่ผู้เสียหายโดยนิตินัย พนักงานสอบสวนมีอำนาจสอบสวนและพนักงานอัยการมีอำนาจฟ้องหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๙๗๗๖/๒๕๖๐

แม้ผู้เสียหายหลงเชื่อคำหลอกลวงของจำเลยทั้งสามที่ขอกู้ยืมเงินโดยอ้างว่าได้กระทำในฐานะที่เป็นกรรมการกองทุนหมู่บ้านจนเป็นเหตุให้ผู้เสียหายมอบเงินกู้ให้จำเลยทั้งสามไปตาม

ฟ้องคดี แต่การให้กู้ยืมเงินผู้เสียหายทำสัญญาโดยติดดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๔ ของเงินต้น ในระยะเวลา ๕ วัน คิดเป็นดอกเบี้ยอัตราร้อยละ ๒๙๒ ต่อปี ซึ่งเป็นการฝ่าฝืนต่อพระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๗๕ มาตรา ๓ (ก) (ปัจจุบันคือ พระราชบัญญัติห้ามเรียกดอกเบี้ยเกินอัตรา พ.ศ. ๒๕๖๐ มาตรา ๔) ประกอบประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๖๕๔ ย่อมแสดงอยู่ในตัวว่าผู้เสียหายรับข้อเสนอของจำเลยทั้งสามโดยมีเจตนามุ่งต่อผลประโยชน์อันเกิดจากการกระทำที่ผิดกฎหมายของตนถือมิได้ว่าเป็นการกระทำโดยสุจริต จะถือว่าเป็นผู้เสียหายโดยชอบด้วยกฎหมายมิได้ ผู้เสียหายจึงไม่มีอำนาจร้องทุกข์ เป็นเหตุให้การสอบสวนไม่ชอบ โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้อง ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐

คำถาม คดีความผิดฐานยักยอก สถานที่ที่ขอยืมทรัพย์สินกับสถานที่ที่ส่งมอบทรัพย์สิน ยืมสถานที่ใดเป็นสถานที่เกิดเหตุและพนักงานสอบสวนท้องที่ใดมีอำนาจสอบสวน

คำตอบ มีคำพิพากษากฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษากฎีกาที่ ๙๗๗๕/๒๕๖๐

เหตุยักยอกโคและถังแช่น้ำเชื้อตามฟ้องเกิดที่ฟาร์มโคของจำเลยที่จังหวัดกาฬสินธุ์ (ผู้เสียหายมอบถังแช่น้ำเชื้อและโคที่ยืมให้แก่จำเลยที่ฟาร์มโคของจำเลย) ฟาร์มโคของโจทก์รวมที่ตำบลเขาไม้แก้วอำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ซึ่งเป็นสถานที่ที่จำเลยขอยืมทรัพย์สินจากโจทก์รวมมิใช่สถานที่เกิดเหตุในการกระทำความผิดยักยอก เมื่อจำเลยถูกจับที่ตำบลนาดีอำเภอยางตลาด จังหวัดกาฬสินธุ์ ซึ่งเป็นบ้านที่อยู่ของจำเลย พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรยางตลาดซึ่งเป็นท้องที่ที่ความผิดเกิดขึ้นย่อมเป็นพนักงานสอบสวนที่มีอำนาจสอบสวน พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ไม่มีอำนาจสอบสวนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๔ วรรคหนึ่ง การที่พนักงานสอบสวนสถานีตำรวจภูธรห้วยใหญ่ อำเภอบางละมุง จังหวัดชลบุรี ทำการสอบสวนจำเลยเป็นการสอบสวนที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย โจทก์ไม่มีอำนาจฟ้องตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา มาตรา ๑๒๐

คำถาม ทนายความโจทก์ลงชื่อเป็นผู้อุทธรณ์ในคำฟ้องอุทธรณ์โดยไม่ปรากฏว่าโจทก์ได้มอบอำนาจให้ทำแทนได้ (ในใบแต่งตั้งทนายความ) ยื่นต่อศาลชั้นต้นและศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์มา หากศาลอุทธรณ์พิพากษายกอุทธรณ์โจทก์ เป็นการชอบด้วยกฎหมายหรือไม่

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๕๔๘/๒๕๖๒

ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๖๒ การสละสิทธิหรือใช้สิทธิในการอุทธรณ์หรือฎีกาและกระบวนการพิจารณาที่เป็นไปในทางจำหน่ายสิทธิของคู่ความจึงต้องได้รับมอบอำนาจจากตัวความโดยชัดแจ้ง หมายความว่าความจึงจะมีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาดังกล่าวแทนตัวความได้ ดังนั้น เมื่อตามใบแต่งตั้งนายความฉบับลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๑ ที่โจทก์แต่งตั้งให้ ว. เป็นนายความ ดำเนินคดีแทนโจทก์มิได้ระบุให้ ว. มีอำนาจยื่นอุทธรณ์แทนโจทก์ ว. จึงย่อมไม่มีอำนาจดำเนินกระบวนการพิจารณาในส่วนนี้แทนโจทก์ได้ การที่ ว. ลงชื่อเป็นผู้อุทธรณ์ในคำฟ้องอุทธรณ์โดยไม่ปรากฏว่าโจทก์ได้มอบอำนาจให้ทำแทนได้และยื่นต่อศาลชั้นต้นนั้น เป็นคำฟ้องอุทธรณ์ที่มีข้อบกพร่อง เท่ากับคำฟ้องอุทธรณ์ไม่มีลายมือชื่อโจทก์ ศาลชั้นต้นจึงต้องสั่งให้โจทก์แก้ไขข้อบกพร่องเสียให้ถูกต้องก่อนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๑๘ การที่ศาลชั้นต้นสั่งรับอุทธรณ์มาโดยไม่สั่งให้แก้ไขข้อบกพร่องจึงเป็นการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ จึงชอบที่จะสั่งให้ศาลชั้นต้นจัดการแก้ไขข้อบกพร่อง โดยให้โจทก์ลงชื่อในฐานะผู้อุทธรณ์ในคำฟ้องอุทธรณ์ให้ถูกต้องแล้วจึงดำเนินกระบวนการพิจารณาต่อไป การที่ศาลอุทธรณ์ภาค ๓ พิพากษายกอุทธรณ์ของโจทก์เสียทีเดียวนั้น เป็นการไม่ถูกต้อง และไม่ชอบด้วยความยุติธรรม ศาลฎีกามีอำนาจสั่งให้ศาลชั้นต้นดำเนินการแก้ไขข้อบกพร่องของโจทก์ดังกล่าวได้ แต่อย่างไรก็ดี ตามใบแต่งตั้งนายความฉบับลงวันที่ ๓ กรกฎาคม ๒๕๖๑ โจทก์ได้แต่งตั้ง ว. เป็นนายความให้มีสิทธิอุทธรณ์ฎีกาแทนโจทก์ได้ในชั้นฎีกานี้แล้ว จึงเป็นกรณีที่โจทก์ได้แก้ไขข้อบกพร่องในชั้นยื่นคำฟ้องอุทธรณ์แล้ว จึงไม่ต้องดำเนินการในเรื่องนี้อีก

คำถาม คดีฟ้องขับไล่บุคคลใด ๆ ออกจากอสังหาริมทรัพย์และเรียกค่าเสียหายจำเลยแต่ละคนให้การต่อสู้กรรมสิทธิ์ การพิจารณาว่าราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในช่วงอุทธรณ์ต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ในข้อเท็จจริงหรือไม่ มีหลักเกณฑ์ในการพิจารณาอย่างไร

คำตอบ มีคำพิพากษาศาลฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๖๕๔๘/๒๕๖๑

โจทก์ฟ้องว่า โจทก์เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาท จำเลยทั้งสามปลูกสร้างบ้านพักอาศัยอยู่ในที่ดินพิพาทโดยไม่มีสิทธิ ขอให้ขับไล่และใช้ค่าเสียหาย จำเลยทั้งสามให้การต่อสู้ว่า จำเลยแต่ละคนมีกรรมสิทธิ์ในที่ดินพิพาทตามส่วนสัดที่ครอบครอง เนื้อที่ ๓๗ ตารางวา ๒๗ ตารางวา และ ๒๓ ตารางวา ตามลำดับ จึงเป็นกรณีที่จำเลยแต่ละคนแยกการครอบครองที่ดินพิพาทเป็นส่วนสัดคนละแปลงต่างหากจากกัน การที่จะพิจารณาว่าราคาทรัพย์สินหรือจำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ต้องห้ามมิให้คู่ความอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงหรือไม่ จึงต้องถือตามราคาที่ดินพิพาทตามที่จำเลยแต่ละคนครอบครองและจำนวนค่าเสียหายที่จำเลยแต่ละคนต้องรับผิดชอบซึ่งคำนวณตามส่วนสัดของที่ดินพิพาทที่จำเลยแต่ละคนครอบครอง เมื่อปรากฏตามหนังสือสำนักงานที่ดินจังหวัดสุราษฎร์ธานี สาขากาญจนดิษฐ์รับรองราคาประเมินที่ดินพิพาทตารางวาละ ๓๗๕ บาท ดังนั้น จำนวนทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ระหว่างโจทก์กับจำเลยแต่ละคนซึ่งคำนวณตามส่วนสัดของราคาที่ดินพิพาทที่จำเลยแต่ละคนครอบครองรวมกับค่าเสียหายที่โจทก์เรียกร้องตามจำนวนที่ดินพิพาทที่จำเลยแต่ละคนครอบครองจึงเท่ากับ ๓๙,๑๓๗ บาท ๒๘,๕๕๙ บาท และ ๒๔,๓๒๘ บาท ตามลำดับ อุทธรณ์ของโจทก์สำหรับจำเลยแต่ละคนจึงมีทุนทรัพย์ที่พิพาทกันในชั้นอุทธรณ์ไม่เกินคนละห้าหมื่นบาท อุทธรณ์ของโจทก์ที่ว่า พยานหลักฐานของจำเลยทั้งสามไม่มีน้ำหนักให้น่าเชื่อว่าจำเลยทั้งสามเป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ที่ดินพิพาทนั้น เป็นการอุทธรณ์โต้แย้งดุลพินิจในการรับฟังพยานหลักฐานของศาลชั้นต้น จึงเป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริง ส่วนอุทธรณ์ของโจทก์ที่ว่า จำเลยทั้งสามรับโอนที่ดินพิพาทโดยยังมิได้จดทะเบียนจะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้โจทก์ผู้รับโอนที่ดินพิพาทซึ่งเป็นบุคคลภายนอกผู้ได้สิทธิมาโดยเสียค่าตอบแทนและโดยสุจริตและได้จดทะเบียนสิทธิโดยสุจริตไม่ได้นั้น เป็นการโต้แย้งข้อเท็จจริงเพื่อนำไปสู่ข้อกฎหมาย จึงเป็นอุทธรณ์ในข้อเท็จจริงเช่นกัน ซึ่งต้องห้ามมิให้อุทธรณ์ตาม ป.วิ.พ. มาตรา ๒๒๔ วรรคหนึ่ง การที่ศาลชั้นต้นรับอุทธรณ์ของโจทก์ในข้อเท็จจริงจึงเป็นการฝ่าฝืนบทบัญญัติว่าด้วยอุทธรณ์ แม้ศาลอุทธรณ์ภาค ๘ รับวินิจฉัยให้ก็เป็นการไม่ชอบ ต้องถือว่าข้อเท็จจริงได้ยุติไปแล้วตามคำพิพากษาศาลชั้นต้น

นายประเสริฐ เสียงสุทวิวงศ์

บรรณาธิการ